

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Martini Chemnitii, Doctoris Theologi celeberrimi, Harmonia Quatuor Evangelistarum

Quam ab Eodem feliciter inchoatam ... D. Polycarpus Lyserus, et D.
Johannes Gerhardus, ... Is quidem continuavit, Hic perfecit ; Opus
Eruditionis Stupendæ, Orthodoxorum consensu approbatum, idemque tot
Eruditorum desideriis adhuc expetitur

**Chemnitz, Martin
Leyser, Polycarp
Gerhard, Johann**

Hamburgi, MDCCIII

VD18 90617681

Caput XXIX. Continens Historiam, Quod Jesus, Post Colloquium Cum
Nicodemo, In Terra Judæa Docendo Et Baptizando Versatus Sit Usque Ad
Captivitatem Baptistæ: Quodque Eodem Tempore Joannes Adhuc ...

urn:nbn:de:gbv:45:1-18203

in principio Geneſeos, articulos fidei, ſeu capita doctrinæ cœleſtis, quæ firma & certa ſunt, præſupponere, & ad illa textum obſcuriorem quomodocunq; accommodare. Ita enim explicatio in locis obſcurioribus, etiamſi verborum proprietatem non ubiq; aſſequatur, in fide tamen non errabit. Sed hoc loco, veritatem facere, non eſt, peccata agnoſcere. Chriſtus enim hæc duo opponit. Malè agere, & veritatem facere. Loquitur ergò de altera parte regenerationis, quæ renovatio ſeu ſanctificatio appellatur. Et doctrinam illam paucis & breviter hoc loco ita complectitur: 1. quòd in regeneratione non tantum gratia Dei, adoptio, & ſalus fide apprehendatur; ſed quòd ſequatur etiam veritas, quam Paulus Eph. 4. 23. vocat renovationem ſpiritus mentis noſtræ, & novum hominem, in juſtitia, ſanctitate & veritate. Quòd enim natum eſt ex ſpiritu, non manet caro, ſine omni renovatione: ſed eſt ſpiritus. Ita enim pars hominis renovata appellatur. 2. Quòd verè bona opera conſiſtant non in externa ſpecie, ſeu externa conformatione actionum cum Lege Dei, ſine veris interioribus motibus, ſed quòd conſiſtant in veritate, hoc eſt, in novis & veris motibus interioribus accenſis à Spiritu ſancto. Quòd enim hoc loco Chriſtus dicit, (*veritatem facere*.) hoc Paulus Eph. 4. v. 21. ita explicat, ſicut eſt veritas in Jeſu, deponere veterem hominem, & renovare ſpiritu mentis veſtræ, ac induere novum hominem, qui ſecundum Deum creatus eſt, in juſtitia & ſanctitate veritatis. 3. Oſtendit, quomodo talia opera præſtari poſſit, quòd ſcilicet non ſint fructus carnis, hoc eſt, quòd non viribus naturalibus liberi arbitrii præſtari, ſed (*in Deo*) fieri debeant, hoc eſt, Deo per Spiritum mentem renovante, novas virtutes accendente, & ſpirituales facultates ad præſtanda verè bona opera, ſubministrante. 4. Quòd verè bona opera non ſint vel electitia, Col. 2. 8. Deut. 12. 8. vel ex præſcripto traditionum humanarum ſuſcepta, Matt.

15. 9. ſed (*in Deo facta*.) hoc eſt, quæ Deus in verbo ſuo præparavit & præſcripſit, ut in illis ambulemus, Ephes. 2. 10. 5. Oſtendit, quomodo credentium bona opera Deo placeant: quia ſcilicet (*in Deo ſint facta*.) hoc eſt, quia perſona fide cum Deo reconciliata eſt, & quia venit ad lucem, hoc eſt, ad Chriſtum, Johan. 1. 8. propter quem ſpirituales illa hoſtiæ 1. Pet. 2. 5. placent Deo. Hæc enim omnia comprehenduntur hac phraſi, (*Quia in Deo facta ſunt*.) hoc eſt, quia à Deo præſcripta, ejus ope, ad ipſius gloriam præſtita, quæ quæ in Deo, ſeu propter Chriſtum placent. 6. Quia verò, volentibus bonum facere, adjacet malum, Rom. 7. 21. ideò neceſſe eſt, accedere ad illam veritatem, de qua 1. Johan. 1. v. 8. ſcriptum eſt, ut agnoſcamus & confeſteamur peccata noſtra: ut ſcilicet in nova obedientia adſit, & in humilitate agnitio, & in veritate confeſſio, quòd tanquam pannus menſtruatæ ſint univerſæ juſtitie noſtræ, Iſa. 64. v. 6. Illas verò adhærentes ſordes diſcunt renati agnoſcere, quando ad lucem veniunt, & ſtatuunt, fide propter Chriſtum illas tegi. Monet etiam hæc ſententia, quando juxta mandatum Dei rectè agimus, hoc eſt, quando veritatem facimus, non debere nos curare varia & iniquiora mundi judicia: ex ſola enim verbi Dei luce de rectè factis judicandum: ac Deo ſoli judicium de operibus noſtris commendandum. Poſtremò, talibus operibus promittit, quòd licet coram mundo non magnam habeant ſpeciem & laudem: fore tamen, ut, quæ nunc quaſi in tenebris abjecta jaceant, in lucem aliquando adducantur, manifeſtentur, & celebrentur, quòd in Deo ſint facta, Matth. 25. 40. Ipſa verò gratia, adoptio & vita æterna, non noſtrorum operum, ſed juſtitie, obedientie & paſſionis Chriſti merces eſt, noſtri verò reſpectu, gratuitum Dei donum eſt, Rom. 6. 23. Ita ergò in hac ſententia Chriſtus oſtendit, regenerantium bona opera multis nominibus præſtantiora eſſe, quam Phariſæorum

C A P U T XXIX.

CONTINENS HISTORIAM, QUOD JESUS, POST COLLOQUIUM CUM NICODEMO, IN TERRA JUDÆA DOCENDO ET BAPTIZANDO VERSATUS SIT USQUE AD CAPTIVITATEM BAPTISTÆ: QUODQUE EODEM TEMPORE JOANNES ADHUC BAPTIZARIT IN ÆNON, Johann. 3.

R A T I O O R D I N I S.

IN præcedenti capite oſtendimus, Jeſum, exactis feſtivaribus, non ſolium diu hærere Hieroſolymis. Ideo, non diu poſt inſigne illud colloquium cum Nicodemo habitum, veriſimile eſt, ipſum diſceſſiſſe ex urbe. Quia vero Evangeliſta dicit, Jeſum veniſſe in terram Judæam, cum Jeruſalem in ipſa Judæa ſita ſit, quidam exiſtimant, ipſum ex Hieroſolymis tunc reverſum in Galilæam, atque inde rediſſe in Judæam: cum ratio temporis hoc facile admittat. Sunt enim

à colloquio Nicodemico uſque ad captivitatem Baptiſtæ menſes ſex & ultra, ſed hujus perfectionis in deſcriptione Johannis nullum extat veſtigium. Scholaſtica hiſtoria conatur periodum illam, quæ Luca 4. verſ. 14. de reverſione Jeſu in Galilæam extat, huc referre. Sed Matth. cap. 4. 12. tradit ea, quæ Jeſus in Synagogis Galilææ doctrina & ſignis fecit, facta poſt captivitatem Baptiſtæ. Simpliciffima igitur ratio eſt, quam in proximo capite expoſuimus: quòd ſcilicet per terram Judæam Evangeliſta intelligat terram ſortis ſeu tribus Juda. Exempla enim Scripturæ

ptura ostendunt, Judæam aliquando generaliter accipi, ut simul etiam Jerusalem complectatur, ut 1. Esd. 1.2. & 2. Paral. 36, 23. ubi dicitur, Hierusalem quæ est in Judæa. Aliquando vero Jerusalem à Judæa distinguitur, ut cum distinctè nominatur Judæa & Jerusalem, 1. Esd. 2. v. 1. & 7. v. 14. Item, 2. Paral. 11. v. 14. 20, 17. & 36, 10. & in Evangelistarum etiam narrationibus distincta & quidem hoc ordine nominatur: Judæa, Jerusalem, Samaria, Galilæa, & regio Circumjordanis, Matth. 3. v. 5. Luc. 5. v. 17. & 6. v. 17. Johan. 4. v. 3. Act. 9, 31. Distinguitur autem Jerusalem à Judæa vel tanquam Metropolis à reliqua circumjacente regione: ut si dicas, ex Brunsvico venit in agrum Brunsvicensis: vel, quod magis hoc loco placet, quia Jerusalem in tribu Benjamin sita est, dicitur, Jesus inde divertisse in terram tribui Juda assignatam, à Jerusalem versus Meridiem,

quæ complectitur etiam tribum Simeon. Quomodo verò inde colligatur ratio & ordo profectio & peragratio terræ, in primo anno ministerii Christi, in præcedenti capite Harmoniæ ostendimus. Conjunxi autem in hoc capite illa etiam verba, quæ de Johanne baptizante adhuc in Ænon, Evangelista posuit. Quæ licet diversa & distincta sit historia: tamen quia Evangelista voluit conjungere, quid eodem tempore, quando Christus in terra Judæa docuit & baptizavit, Baptista interea egerit, & ubi versatus tunc fuerit, ideò in uno & eodem capite Harmoniæ duo illa etiam complecti volui: præsertim, cum paucissimis etiam verbis utrumque breviter tantum annotatum sit, ut non commodum fuerit, duo inde capita facere, cum etiam in descriptione per copulativam conjunctionem ita conjungantur, ut discerpi non possint.

HISTORIA DE JESU VENIENTE EX JERUSALEM IN TERRAM JUDÆAM, AC DOCENTE ET BAPTIZANTE IBI, USQUE AD CAPTIVITATEM BAPTISTÆ: QUODQUE INTEREA BAPTISTA ETIAM IN ÆNON BAPTIZARIT, JOH. 3.

22. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γλῶσσοι καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβαπτίζεν.
 23. Ἦν ἡ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Ἄνων ἐγγὺς Σαλιμ, ὅτι ὕδατος πολλὰ ἦν ἐκεῖ καὶ παραγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.
 24. Οὐπω γὰρ ἦν βεβλημένον εἰς τὴν Φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.

22. Post hæc venit Jesus & discipuli ejus in terram Judæam: & illic morabatur cum eis, ac baptizabat.
 23. Baptizabat autem & Joannes in Ænon juxta Salim, quia aque multe erant illic: & veniebant ac baptizabantur.
 24. Nondum enim conjectus fuerat Johannes in carcerem.

Periœcha hujus historiæ.

Jesus igitur, post colloquium cum Nicodemo, relicta urbe Jerusalem, in terram tribus seu fortis Juda venit. Nec verò obiter tantum transit, aut paucis diebus ibi mansit: sed dies, & ibi, inquit Evangelista, quod significat, tempus extrahere, & mora diuturniori in loco aliquo manere & conversari. Nam usque ad captivitatem Baptistæ ibi continuè mansit. Quod si ponamus in festo Pentecostes colloquium illud cum Nicodemo habitum, erunt usque ad transitum per Samariam, quando quatuor adhuc menses ad messem seu Pascha supererant, Joh. 4. v. 35. quinque aut sex ferme menses, quibus Christus continuè in terra illa Judæa mansit. Et hoc Evangelista verbo διατριβεῖν indicare voluit. Ac ratio locorum consideretur. In illa enim parte Judææ Patriarchæ, Abraham, Isaac, Jacob, ut plurimum versati sunt. Ibi præcipuas patefactiones & repetitiones promissionis de benedicto semine acceperunt. Ibi spe promissionis de Messia, sepulti sunt. Ibi igitur Christus impletionem & exhibitionem illam promissionum more aliquantò diuturniore prædicare, & primo suo Baptismo obsignare voluit. Hæc pie considerari possunt, collatis huc historiis Patriarcharum ex Genesi. Non autem in uno aliquo loco in tribu Juda ociosus vel delituit, vel defedit: sed loca terræ illius docendo & baptizando peragravit. Ideò Evangelista dicit, Jesum non solum, nec cum cognatis, sed cum discipulis suis venisse in terram Judæam. Illorū enim ministerio in baptizandis auditoribus suis usus est, Joh. 4. Et ordo notandus est, quod Christus non

statim, cum ex deserto rediisset, nec cum primum ad Festum Paschatis Hierosolymas venisset, cœperit baptizare: sed quod docendo per aliquot menses prius fundamenta posuerit de regeneratione ex aqua & spiritu. Deinde in terra Judæa primū cœperit baptizare. Nam & Baptista in deserto Judææ baptismum cœpit, Matth. 3, 1. Ut igitur Christus ostenderet, se eum esse, de quo Baptista in illis locis prædicarat, (post me veniet, vel me subsequetur est,) ideò in terra Judæa cœpit baptizare. Et grata nobis esse debet illa Evangelistæ Johannis notatio. Alias enim, juxta reliquorum Evangelistarum descriptiones, videtur Jesum ante ascensionem per discipulos suos non baptizasse, sed solius verbi ministerio Ecclesiam sibi collegisse. Nam & ex hac imaginatione quidam existimant, baptismum Apostolorum post resurrectionem à Christo primum institutum, & post ascensionem primum in Ecclesia inchoatū, cum hoc tantum Matth. 28, 19. Christus instituat, baptismum, qui inter Judæos hactenus à Baptista & discipulis ministratus fuerat, posthac etiam Gentibus communem esse debere.

Addit autem Evangelista, & Joannem eo tempore adhuc baptizasse: & homines venisse, ac baptismum Joannis suscepisse. Et locum, ubi tunc Joannes baptizavit, notat, scilicet (in Ænon, juxta Salim.) Et nominatur quidem Ænon in tribu Juda & Simeon, Josua 15. v. 8. & 18. v. 16. Sed aliud ibi vocabulum est, & aliter scribitur, scilicet, הַנְּוֹן. Ezech. 47. vers. 17. scribitur הַנְּוֹן אֲנֹן. Sed ibi est locus in finibus Damascenis: ideò

ideo ad differentiã Evangelista nominat Ænon juxta Salem. Nomen autem habet à fonte seu scaturigine aquarum, sicut in aliis locis appellationes tales fuerunt, ut Josuã 15, 32. עין Æn Regel, senes, fons Regel, fons solis. Et hoc loco Evangelista addit, (*Aque multe erant illie:*) alludens ad etymologiam vocabuli. Syrus legit עין עין quod in Ebraismo sonat, fontem luti, seu turbidum. Sed hoc non convenit: munda enim aqua baptizabant. Erit igitur apud Syrum propriũ nomen Ian vel Iavan, quasi fons lavan, qui fuit Iapeti filius, Gen. 10, 2. Quod igitur Joannes in Æn lavan baptizavit, præludium fuit baptismum gentibus, Iapeti filiis, communem fore. Situm verò hujus Ænon quidam ponunt in illo loco, ubi torrens Jacob in Jordanem influit, in ripa Jordanis orientali, ubi Jacob cum Angelo luctatus vidit scalam è cælo, &c. Quæ mysteria pulchrè quidem conveniunt: sed Evangelistæ descriptio hunc situm non admittit. Discipuli enim Joannis accedentes ipsum in Ænon, dicunt, Bethabaram respectu Ænon sitam *περὸν* trans Jordanem. Ænon ergo oportuit non in eadem ripa ubi Bethabara, sed in opposita Occidentali scilicet ripa sitam fuisse. Quia verò Joannes dicit, Ænon propè Salim fuisse, Hieron. in epistola quadam ad Evagrium ostendit, non fuisse Hierusalem, sed illam Salem, cum Genes. 33, 18. Jacob scribitur transisse in Salem urbem Sichimorum, cujus Rex Melchisedech scribitur fuisse, Gen. 14, 18. ejus enim palatium inter rudera sub terra, suo adhuc tempore ostensum fuisse, Hieronymus scribit. Addit autem, non referre utrum Salem aut Salim nominetur, cum vocabulis in medijs literis perrarò utantur Ebraei, & pro voluntate lectorum, atque veritate regionum, eadem verba diversis sonis & accentibus proferantur. Hæc Hieronymus Brocardus scribit, Ænon à Sichem civitate distare quatuor miliarib⁹, procedendo versus ortum ad Jordanem. Sichem autem in tribu Manasse sita fuit: ubi Samaria postea fuit. Non quidem in media Samaria, sed inter Samariam & Jordanem fuerunt montana Ephraim, vel Acrabitenæ: & inter illa montana & Jordanè planities fuit, dicta Aulon, seu vallis regia, aut convallis illustris: ibi sita fuit Salim & Ænon, ubi è regione in adversa ripa torrens Jacob influit in Jordanè, non procul à lacu Genezareth, & à Galilæa. Atque inde ratio profectionum Baptistæ, seu quæ loca ministerio suo peragravit, colligi potest. Cœpit enim in deserto Judææ, Matth. 3, 1. quod fuit in ripa Jordanis Occidentali. Postea progressus ad Jordanem, à Meridie Septentrionè versus, trans Jordanem, in Bethabara baptizavit. Jam ulterius progressus versus Septentrionem, transmissò Jordane in Ænon ad fines Galilææ è regione Samariæ baptizat. Regiones igitur, utriusque Jordanis ripæ orientali & occidentali, adjacentes, quæ *περὸν* vocantur, Baptista ministerio suo peragravit: Ac tandem ipsum in Herodis ditionem, in Galilæam progressum fuisse, historia captivitatibus ejus ostendit. Hæc consideratio profectionum Baptistæ jucunda est. Discessisse autem Baptistam paululum à Jordane, Evangelista ostendit, cum inquit, (*in Ænon fuisse multas aquas:*) qua additione nõ fuisset opus, si in ipso Jordane tunc

Johannes baptizasset. Voluit autem Johannes non in Jordane tantum, sed in aliis etiam aquis baptizare, sicut idem in terra Judæa Christus scribitur hoc loco fecisse: ne Jordanis aqua sanctior existimaretur, aut ne quis referre putet, qualis aqua sit, quæ ad baptismum adhibenda sit. Dignum autem est consideratione, cum Baptista missus esset baptizare aqua, ut Christus ita manifestaretur, utque baptismum suo viam venturo Domino præpararet: quòd etiam post factam circa Jordanem Christi manifestationè, præsentem jam & exhibitò Christo, Johannes baptizare non destitit. Sicut enim divinitus vocatus & missus erat ad baptizandum, ita sine peculiari mandato Dei à ministerio suo desistere nec voluit, nec debuit. Maxime verò, quia Christus non statim post baptismum omni populo manifestus & notus fuit. Tandiu igitur Johannes baptizavit, quamdiu opus fuit præparatione populi ad suscipiendum Christum præsentem, & donec per totam terram Israël omni populo Christus manifestaretur: id quod per integrum fermè annum duravit, post Christum baptizatum, usque ad Baptistæ captivitatem. Hoc verò loco, quia Evangelista dicit, & Christum & Ioannem simul baptizasse, observandum est, quæ fuerit forma baptismi Joannis, & quæ forma baptismi discipulorum Christi. Baptista enim primò baptizavit in eum, qui mox venturus esset, Act. 19, 4. Postquam vero in baptismum manifestatus fuerat Christus, Joannes non amplius in venturum, sed in hanc doctrinam baptizavit, sicut Johan. 1, 16. ipse explicat: Messias jam in medium vestri processit, sed nondum novistis eum. Tertiò verò, cum jam Christus officium suum incoasset, publicè docens, & ministerio discipulorum baptizans, Joannes absque dubio non amplius in venturum & ignotum Messiam baptizavit, nec ita suos baptizavit, ut amplius nihil quæreret: sed ut baptismum suo sponfam ad ipsum sponsum deduceret: Johan. 3, 29. nullum igitur dubium est, Johannem eos, quos tunc baptizavit, statim ad Jesum in terra Judæa docentem & baptizantem, ut ad verum Messiam Dominum & sponsum misisse & ablegasse. Et inde factum est, quòd plures facti sunt discipuli Christi quàm Baptistæ, Johan. 4, 1. & inde Johannis discipuli dicunt, omnes jam veniunt ad illum, cui tu trans Jordanem testimonium præbuiisti. Ne verò res ex composito inter duos illos agi videretur, Baptista in finibus Galilææ, Christus in tribu Juda tunc docuit & baptizavit, intervallo miliarum Germanicorum viginti & amplius. Et in modo quidem paterfactio-num Messias discrimen aliquod fuit: ipsa verò substantialis forma doctrinæ, quam Joannes baptismum suo obsignavit, eadem fuit cum doctrina Christi & Apostolorum. Docuit enim Baptista: 1. Quòd Deus Pater miserit Filium, & omnia ipsi dederit in manus. 2. Quòd unigenitus Filius Dei sit agnus Dei, tollens peccatū mundi: ut qui credit in Filium, habeat vitam æternā. 3. Docuit, Deum dare Filio Spiritum non ad mensuram, ut baptizet Spiritu. Et hanc doctrinam Joannes baptismum suo obsignavit. Quæ verò fuerit forma baptismi Christi, quæ per ministerium Apostolorum Jesus tūc in terra Judææ, & postea usq; ad ascensionem suam

suam administravit, non aliunde, sed ex concione Christi ad Nicodemum de regeneratione, sumendum est. Ibi verò capita doctrinæ sunt: 1. Deus unigenitum filium misit in mundum, ut mundus per eum salvetur. 2. Filius descendit de cælo, ut exaltaretur in cruce, ut qui credit in ipsum, habeat vitam æternam. 3. Spiritus ex aqua regenerat nos, ut propter Christum adoptionem & vitam æternam accipiamus. Hanc doctrinam Discipuli Christi baptismo illo, qui Johan. 3. & 4. describitur, obsignarunt. Manifestum autem est, inter hanc doctrinam & Baptismæ, sicut ostendimus, nullam esse differentiam. Et idem profectò nec aliud est, quod post resurrectionem, Matth. 28, 19. Christus jubet baptizare in nomine Patris, Filii, & Spiritus sancti. Imò illa verba ex his fundamentis illustrantur. Quòd igitur tam variè disputatur de discrimine baptismi Joannis & Apostolorum, ex his fundamentis simplicissimè dijudicari potest: Duo enim in baptismo sunt, Elementum & Verbum seu forma. In elemento & externa administratione baptismi, nulla potest ostendi differentia inter baptismum Joannis & Apostolorum, sive mersionem sive effusionem aquæ, ut Ezech. 36, 25, nominatur, usurpant. Ad substantiam enim baptismi sufficit, ut sit lavacrum aquæ in verbo, Eph. 5, 26. Nec in forma seu verbo, hoc est, in doctrina, & fide in quam baptizavit Johannes, & in quam Apostoli baptizarent, ulla substantialis est differentia, sicut ostendimus. Conveniunt etiam in effectu, Johannes enim dedit baptismum pœnitentiæ, in remissionem peccatorum, Marc. 1, 4. Et eadem Apostolorum Baptismo tribuuntur, Act. 2. v. 38. Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque in remissionem peccatorum. Neq; dici potest, quòd Baptista suos baptizavit ut homo: Christus verò ut Deus & homo baptizavit suos. Jesus enim, manibus scilicet & aqua, neminem baptizavit, Joh. 4, 2. Sed idem, qui efficax fuit per Apostolorum baptismum, operatus etiam fuit per Joannis baptismum. Reliquum igitur tantum erit hoc discrimen, quòd Johannes in Christum venturum baptizavit: Apostoli verò in manifestatum & exhibitum. Sed inde non potest constitui essentialis differentia. Nam & ipse Joannes, cum in Ænon baptizaret, non baptizavit amplius in venturum Christum, sed in exhibitum & jam presentem. Cumque discipuli, Johan. 3. v. 22. & postea, baptizarent in Christum exhibitum, qui exaltatione sua sublaturus esset peccata mundi, post resurrectionem verò baptizarent in eum, qui jam passus erat & resuscitatus. Quis verò ideo dicit, in ipsa substantia baptismi Apostolorum, quem ante passionem Christi, & quem postea administrarunt, essentialem differentiam esse, licet in modo patefactionis Christi discrimen aliquòd sit?

Alia verò adhuc restant quæstiones de baptismo Joannis. Et hoc quidem certum est, eos, qui à Johanne baptizati ante manifestatum Christum mortui sunt, illa fide & baptismo salvatos: sicut Zacharias circumcensus, qui ante Baptismum Joannis mortuus est, agnitione pueri Jesu salvatus est. Quia verò Johannes baptizabat, ut populum præpararet, & ad suscipiendum Messiam duceret: Quæstio est, cum Christus jam manife-

status cœpisset docere, & ministerio Apostolorum baptizare: An illi, qui antea à Johanne baptizati, tunc ad ipsum Christum veniebant, adjuncturi se ipsi ut Messia: An illi, inquam, sine baptismo Apostolorum recepti sint in Ecclesiam, quam Christus ministerio suo colligebat, & sibi adjungebat? Et multa quidem disputantur. Sed ex historia Evangelica certò affirmari non potest, Apostolos illos tantum baptizasse, qui Joannis baptismum non acceperant: reliquos verò, qui à Johanne baptizati fuerant, ita Christi discipulos & membra ecclesiæ ejus, quam externo ministerio colligebat, factos esse, ut ministerio Apostolorum non baptizarentur. Quando enim postea jubet baptizari omnes gentes, non excipit illos, qui à Johanne fuerant baptizati. Et inter octo illa millia, quæ Act. 2, 41. & 4, 4. baptizantur, sine dubio multi fuerunt, qui Joannis baptismum antea acceperant. Et ita eruditi quidam etiam disputant de loco Act. 19, 3. sed illam disputationem nolo nunc fusiùs persequi, relinquens lectori judicium. Illud verò magis refert observare, quòd Joh. c. 4. v. 2. inquit, non ipsum Jesum aqua baptizasse, sed usum esse ad hoc ministerio Apostolorum, & tamen c. 3, 22. vocatur baptismus Christi. Dicit enim, Jesus baptizabat. Ratio à veteribus hæc assignatur, Christum ab externa administratione baptismi aquæ ideo abstinuisse, ut illustre extaret discrimen inter personas ministrorum & Christi: quòd scilicet Christus sit, qui baptizet Spiritu sancto: Ministros verò externum tantum ministerium adhibere, per quod tamen Christus efficax est, effundens Spiritum sanctum, Tit. 3, 6. Et vera est hæc ratio. Ad denda verò est & altera: Ideò scilicet Christum tempore ministerii sui noluisse baptismum aquæ administrare, ut certum esset, virtutem & efficaciam baptismi non pendere ex qualitate personæ, quæ externam actionem administrat: sed baptismum, qui ministerio hominis mortalis, ex mandato & juxta institutionem Christi datur, esse non hominis, sed Christi baptismum, & habere virtutem & efficaciam suam non à ministro baptizante, sed ab ipso Christo, qui per externum illud ministerium intus Spiritu sancto baptizat. Sine dubio enim illorum baptismus dignior & efficacior habitus fuisset, quem Christus ipse suis manibus externa actione administrasset, quam qui Apostolorum ministerio datus fuisset. Notum enim est, quid Paulo in simili prorsus casu acciderit, 1. Cor. 1, 14. Ideò Jesus noluit externo ministerio ipse baptizare. Est verò in verbis Evangelistæ & hoc observandum, Christum non tantum intus baptizare Spiritu: sed ipsum etiam externum baptismum, qui ministerio Apostolorum fit, Christo tribui. Ita ut Johannes hoc loco, quando de externo baptismo aquæ loquitur, dicat, Christum illos baptizasse: quos tamen discipuli baptizarent. Non enim suo, sed Christi nomine, baptizarent.

Moveretur autem & illa quæstio, à quo ipsi discipuli vel Apostoli baptizati sint, qui postea mandato nomine & loco Christi baptizarent, Joh. 3. v. 22. & 4. vers. 2. Quosdam ex ipsis fuisse Baptismæ discipulos, constat ex 1. capite Joannis, & discipuli Baptistæ sine dubio baptismum ipsius suscep-

fulceperunt: Apud Nicephorum l. 2. c. 3. recitatur ex epistola Evodii, Christum suis manibus baptismum aquæ contulisse Petro: qui deinde fratrem suum Andream & filios Zebedai baptizavit: ab illis verò reliquos Apostolos baptizatos esse. Euthymius in 3. c. Joannis inquit: Scribunt quidam, Apostolorum temporibus proximi, quòd Christus Petrum & virginem matrem baptizaverit: Petrus verò reliquos omnes Apostolos. Augustinus ad Seleucianum ostendit, quæstionem hanc non uno modo in Ecclesia disputatam fuisse: & respondet ad eam, non necessaria aliqua ratione, sed conjectura, quam vocat credibilem. Ita etiam inquit: intelligimus discipulos Christi jam fuisse baptizatos, sive baptismum Joannis, sicut nonnulli arbitrantur: sive, quod magis credibile est, baptismum Christi, neque enim baptizandi ministerio defuit, ut haberet baptizatos servos, per quos cæteros baptizaret, qui non defuit illis humilitatis ministerio, quando eis pedes lavit. Quòd verò Joh. 4. v. 2. scriptum est, Jesum non baptizasse, sed discipulos ejus, hoc Auctor vitæ Jesu ita explicat: Christum ministerium baptizandi Apostolis mandasse, non quòd profusus neminem baptizavit: sed sicut Paulus dicit, se non missum esse ad baptizandū, sed ad Evangelizandum, qui nihilominus tamen quosdam baptizavit, 1. Corinth. 1. 14. Sed in his quæstionibus, ubi certis & manifestis Scripturæ testimoniis desitimus, cohibere se debet humana temeritas, nihil in alteram partem asseverando, sicut alibi inquit Augustinus. Alias enim infinitæ gignuntur quæstiones, ut de Baptista: quomodo

ipse non baptizatus potuerit alios baptizare? Chrysostomus etiam hoc disputat: baptismum discipulorum ante resurrectionem Christi, non fuisse illius virtutis & efficaciam, sicut post resurrectionem: caruisse enim gratia spiritus, quia spiritus nondum erat datus, cum Jesus nondum esset glorificatus, Joh. 7. 39. Sed hæc opinio ab Alcuino & Augustino rectè refutatur, Christus enim in genere de baptismo inquit: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non potest ingredi regnum Dei. Et locus Joh. 7. 39. loquitur de visibilibus donis Spiritus S. Sed his quæstionibus ommissis fatius est in eis occupari, quæ certa & utilia sunt.

Quòd verò Evangelista addit: (*Joannem tunc nondum fuisse in carcerem conjectum,*) eo consilio facit, ut ostendat, Joannem noluisse privato consilio aut arbitrio desistere à baptizando, nisi inhiberetur: utque simul ordinem Evangelicæ historiæ ita notet. Reliqui enim Evangelistæ à tentationibus Christi statim ad illas historias, quæ post captivitatem Baptistæ acciderunt, digrediuntur, Matth. 4. v. 12. Johannes igitur ostendit, se ea, quæ à reliquis Evangelistis præterita erant, annotasse, quæ scilicet facta sint post baptismum Christum, priusquam Baptista in carcerem conjiceretur. Et simul ordinem notat: ea scilicet, quæ tribus primis capitibus describit, pertinere ad illud tempus, cum nondum captus esset Baptista, & inferenda esse in illum locum, Matth. 4. 12. ubi post tentationes Christi statim subjicitur: (*Cum audisset Jesus, quod Johannes traditus esset, secessit in Galileam.*) Hæc observatio ordini historiæ & Harmoniæ Evangelicæ luculenter servit.

CAPUT XXX.

CONTINENS DESCRIPTIONEM INTEMPESTIVI ZELII DISCIPULORUM BAPTISTÆ, PRO SUO MAGISTRO, CONTRA CHRISTUM: ET EA OCCASIONE HABITAM ULTIMAM BAPTISTÆ CONCIONEM ANTE CAPTIVITATEM, JOH. 3.

RATIO ORDINIS.

Erratum est, hanc historiam accidisse ante captivitatem Baptistæ. Rectè itaque ante discessum Christi ex Judæa ponitur, & præcedentibus subjungitur. Non autem statim, cum JESUS in terra Judæa cœpisset baptizare, hæc acciderunt: sed cum jam omnes, sicut textus habet, venirent ad Jesum, baptismum ipsius suscipientes. Et non multò ante captivitatem

Baptistæ hanc ab ipso concionem habitam, verba ejus indicant. Cum enim inquit: (*Gaudium meum impletum est.* Item, *Ipsum oportet crescere, me verò minui,* &c.) ostendit, se cursum ministerii sui consummasse. Inter illas igitur conciones Baptistæ, quas ante captivitatem ipsius habitas Evangelistæ descriperunt, hanc penultimam esse, certum est. Ad quam ordine sequitur ultima, propter quam carceri traditus fuit.

HISTORIA DE DISPUTATIONE DISCIPULORUM BAPTISTÆ, ET DE POSTREMO TESTIMONIO EJUS DE CHRISTO, ANTE CAPTIVITATEM, JOHANN. 3.

25. Ἐρχέτο ἐν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννη μετὰ Ἰουδαίων περὶ καθαρῶσιν.

26. Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, ὁ δὲ μετὰ τῶν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὃ σὺ μαρτυροῦμαι, ἰδεὶ εἰς Βαπτίσται, καὶ πάντες ἐρχομεν πρὸς αὐτόν.

25. Orta est autem questio ex discipulis Joannis cum Judæis de purificatione.

26. Et venerunt ad Joannem, & dixerunt ei: Rabbi, qui erat tecum, trans Jordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce, is baptizat, & omnes veniunt ad eum.

27. Ἀπε-